4-a Jaro. N-o 204 APERAS SEMAJNE 30. Aŭgusto 1928

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

En la lando de Kristo

En la lando de Kristo, depost la milito, dank' al alveno de hebreaj enmigrantaj laboristoj, komenciĝis nova vivo. En la kamparo, tiom longe forlasita, jam preskaŭ dezerto, oni vidas nun malgrandajn vilaĝetojn, ĉirkaŭitajn de verda ebenaĵo kaj de ĝardenoj.

Lokaj loĝantoj arabaj jam delonge forgesis laboron, ĉar ili estas sufiĉe okupitaj pri religiaj aferoj kaj intrigoj. Dank' al agado de kristanaj sekt-misioj en preskaŭ ĉiuj vilaĝoj kaj vilaĝetoj estas multaj preĝejoj apartenantaj al diversaj kultoj. La pastroj de tiuj preĝejoj nur kontraŭbatalas inter si kaj propagandas unu kontraŭ la alia. "Via pastro mensogas", diras la protestanta pastro al katolikaj kreduloj. "Nia religio estas plej bona kaj vera, venu al ni!" La samon parolas katolika pastro al protestantoj kaj aliaj, kaj tiu komedio daŭras tiel jam depost multaj jarcentoj. La antagonismo inter la diversaj sektoj estas tiel granda, ke ofte dum pasko, en la centra preĝejo de Jerusalemo, la religia servo finiĝis per granda batalado inter katolikoj pravoslavaj (ortodoksaj) kaj aliaj, kaj ofte eĉ sango estis verŝata en la sankta domo.

La malfeliĉaj "kuzoj de Kristo" (tiel oni nomas la loĝantojn de Palestino) dum la tuta vivo flugas kiel birdoj de sekto al sekto, tien, kie ili estas plej bone pagataj. Tiele la religia sekto, kiu havas plej multe da sekvantoj, efektive estas tiu, kiu havas plej multe da mono. Protestantaj misiistoj pagas al hebreoj ĝis 200 funtoj sterlingaj, se ĉi tiuj transiras al protestanta religio. Tiel, tiuj malfeliĉuloj vendas la propran animon kaj komercas pri la propra penso por ricevi monon.

Krom tio ili atendas la sezonon de la turistoj kaj pilgrimantoj por spekuli je ilia scivolemo aŭ ilia fanatikeco per la vendado de sanktaj memoraĵoj kaj relikvoj — kaj per la gvidado tra la sanktaj lokoj. Efektive, vere mirinda ŝajnas la sankta tero, precipe al la malkleraj kaj naivaj vizitantoj; ĉar tre ofte, por ne perdi tempon promenante tra la montaro kaj dezerto, tiuj tre spertaj gvidantoj kunigas lokojn de la diversaj epizodoj de la sankta historio. Kaj sur la sama montareto ili montras la lokon, el kie Mikaelo faris la dukilometran salton, la naskiĝlokon de Kristo, la ĝardenon de Getsemano, Golgoton, ktp.

Certe, por vidi tiujn mirindaĵojn, la malfeliĉuloj blindigitaj de sia religia fanatikeco ne bedaŭras lasi la tutan monon en la mano de tiuj malsataj rabobirdoj, kiel pli ankoraŭ ili ne bedaŭras lasi ĝis la lasta centimo al la same rabemaj pastroj, kiuj por mono promesas la pardonon de ĉiuj pekoj. La plej nigraj animoj povas aĉeti en Palestino per dolaroj la rektan enirbileton al Paradizo.

Sed la malfeliĉaj malriĉaj pilgrimantoj, kiuj venas ofte piede, sen mono, el malproksimaj landoj, por viziti la sanktajn lokojn, ne estas tiel bone akceptataj. Ofte ili devas atendi en la polva strato, sub la varmega suno, antaŭ la pordo de la sanktaj preĝejoj, ĝis la pastroj estas montrintaj la sanktajn memoraĵojn al la multnombraj grupoj de riĉaj turistoj. Apud ili dume pasas en luksaj aŭtomobiloj, en la sama loko, kie (laŭdire) Kristo pasis piede, surŝarĝita de la kruco, la dikaj pastroj kaj blankaj monaĥinoj.

En la 1928 jaroj de la kristana epoko, multaj kaj multaj milionoj da oro estis lasataj en la sanktaj lokoj de pilgrimantoj kaj turistoj. Sed tiu mono malaperis en la senfundaj poŝoj de la religiuloj, kaj nenion ili faris por plibonigi la landon, por instrui la loĝantojn, ktp. Sole nun la hebreaj enmigrintoj faris la stratojn, kiuj kondukas el Hajfa al Nazareto kaj de Jafa al Jerusalemo.

Mi konfesas, ke kiam mi iris Palestinon, mi konservis ankoraŭ en fundo de la animo — memoro el mia infaneco — malgrandan religian senton. Sed tio, kion mi vidis tie, tute sanigis min de tiu naiveco, kaj tiun ĉi sanigan promenadon mi konsilas al ĉiuj kaptitaj de la sama malsano.

Nekredulo Juliano.

La 8-a SAT-Kongreso en Göteborg

Kelkaj sciigetoj

Partoprenis pli ol 500 kongresanoj, kiuj grandparte la 14-an de aŭg. moviĝis en procesio al Liseberg-kongreshalo, kie okazis la solena malferma ceremonio kun sekvanta akcept-manĝo, en kiu la urbestro bonvenigis la partoprenantojn. La tramoj portis krom la svedaj flagetoj ruĝajn flagojn kun verda stelo. La diverseco en la vestaĵo de la kongresanoj (speciale la vesto de la alĝeria K-do) faris grandan impreson sur la loĝantaron.

La 15-an la Kongreso komencis siajn laborojn. Kiel prezidantaron oni elektis K-dojn Deubler (München), Eilertsen (Oslo), Erikssön (Stokholmo), Jan Klis (Minsk) kaj A. Krastin (Riga). Sekretariis: K-doj Deutschle (Basel), Nekrasov (Moskvo), Vildebrand (Berlin). Sekvis la raportoj de l'Ekzek. Komitato kaj de l' Redakcioj kun tre viglaj debatoj (precipe pri la "Inter Ni"-oj de K-do Lanti, kiuj aperis dum la lastaj monatoj en "S-ulo"). Pri la "Programo de SAT" oni denove ne findecidis. Pri aliaj punktoj mankas al ni detaloj ĝis nun. Fine estu dirate, ke la Kongreso unuanime aprobis la agadon de la gvidantaro de SAT. — La venonta Kongreso okazos en aŭg. 1929 en Leipzig.

60-jara jubileo de la “Kanto de l’ Laboro“

Antaŭ 60 jaroj unuafoje eksonis en Vieno la “Kanto de l’ Laboro“, komponita de Jozefo Ŝeŭ (germ. Scheu). Ĉ. 30 homoj kantis ĝin kaj kelkcent ĉeestantoj aplaŭdis ĝin. 5. aŭgusto en tiu ĉi jaro la soc. dem. partio de Vieno (kiu havas pli ol 400 000 membrojn) aranĝis gigantan feston por honori la 60-jaran datrevenon. En belega herbeja regiono de l’ t. n. “Prater“ oni konstruis nunjare grandegan halon, kiu povas akcepti 100 000 personojn. Ekstere ĝi estas ĉirkaŭita de arbegoj, kaj oni provizore starigis refreŝigejojn, trinkejojn ktp. Kelkaj komunikoj sufiĉis, por kunvenigi pli ol 200 000 Gek-dojn. La kantunuiĝo viena kun pli ol 5000 membroj kaj du orkestroj teatraj kunhelpis plibeligi la feston. Proks. 100 ruĝaj standardoj limigis la kantistaron. Post uverturo festparolis K-do Leuthner, kiu skizis la evoluon de l’ jubilea kanto de la komenco ĝis nuntempe. Sekvis 5 laboristaj kantoj, ĉiuj komponitaj de Ŝeŭ, kaj fine oni kantis la honoratan kanton, kiun ĉiuj ĉeestantoj starante kunkantis. Post ĉiu kanto uragano da ovacioj tramuĝis la halon, kaj laŭtparolilo disaŭdigis ĉion ĉien. Multaj eksterlandanoj ĉeestis, la sukceso estis grandioza, la impreso neforgesebla.

Postl (8065).

LETERO EL JAPANIO

Delonge la japana registaro estis penanta malhelpi la kreskadon de la proletaj partioj. Kaj nun venis la tempo. Rilatiĝante al la aresto de japana komunistaro, la nuna registaro ŝanĝis la politikan planon je atakemo anstataŭ premo. Por pereigi la ruĝulan movadon, la registaro disponigis monsumon da du milionoj da jenoj[1] por krei specialan policon, kiu nur servas por gardi kaj kontroli la proletajn partiojn tra la tuta lando (laboristan, kamparanan kaj Korean organizojn) kaj eĉ internaciskale.

Krome la registaro proklamis “korekton al la escepta leĝo“ (leĝo kontraŭ la danĝeraj pensoj[2]) per neordinara dekreto imperiestra kontraŭ proletaj partioj. Sed kiel kontraŭmetiĝas al tio la laboristaj organizoj? Jam delonge ĉiuj deziras aranĝon de unueca batallinio kaj unuiĝon de l’ proletaj partioj. Sed fakte, male, ili plidispartiĝas, la movado kvietiĝas, la batalforto malfortiĝas.

La estinta Rodo-Nomin-to (laborist-kamparana partio), kiu disiĝis rilate al la komunista afero, trioniĝas je la direktantaro en societon por nova partio, skolon kun la gazeto “Ro-No“ de K-do H. Jamakava, kaj skolon transirontan al “Nippon Ro-No-to“. Inter ili la Jamakava skolo havas volon organizi provincan partion. Tial refondo de Rodo-Nomin-to estas malfacila.

Nippon-Ro-No-to ne povas labori sufiĉe, ĉar pli malboniĝas la financa stato; kaj ĝia agado malvigliĝis pro malapero de kontraŭpartio Rodo-Nomin-to en la maldekstra linio.

Socialdemokrata partio prosperas iom pli bone, ĉar ĝi estas pli dekstra partio. Ĝi tendencas al malfrua efektivigo kaj parlamenta agado. Ĉi tiu partio enhavas multe da intelektuloj.

Nippon-Nomin-to (Japana kamparana partio) laŭdire kvalici-ligiĝis kun la Laboristaro. Sed ne efektivigante tiun kuniĝon ĝi projektas puran kamparanan partion.

Pro tiu dispartigiteco de la proletaj partioj nun estas malfacile kontraŭstari en batallinio la atakegon de la superreganta klaso. Kiu el tiuj multaj partioj plej bone kreskos: Rodo-Nomin-to, la batalema maldekstra partio, Nippon-Nomin-to en malkonkreta insisto je unuiĝo de la batallinio, Socialdemokrata partio en sia parlamenta agado, aŭ Nippon-Nomin-to kun sia koncentrigo de l’ kamparanaro?

La estonta evoluo instruos nin pri tio.

Tokia SAT-ano.

[1] Japana monunuo (Yen). 1 “jeno“ = 2,45 svis. frk.

[2] Komparu la antaŭan leĝon en “La kreskado de la lab. movado en Jap.“ n-o 187, pĝ. 248. La “korekto“ (amendo) estas jena: “Ĉiu persono, kiu organizis ligon, kiu celas la ŝanĝon de la nacia konstitucio, aŭ kiu servas en funkcio de oficisto aŭ gvidanto de tia organizo, estas punata per morto, dumviva aŭ pli ol 5-jara malliberejo. Aliĝinto al la ligo aŭ kiu agis por ĝiaj celoj estas punata per pli ol 2 jaroj ĝis dumviva malliberejo. Tiu, kiu organizis aŭ aliĝis unuiĝon por forigo de l’ sistemo de privatposedaĵo, estas punata per malliberejo aŭ punlaboro ĝis 10 jaroj.“ La nova teksto signifas pliakriĝon de la antaŭa “escepta leĝo“.

GRAVA ATENTIGO

Al ĉiuj SAT-perantoj! Al ĉiuj SAT-anoj!

En la balotilo sendita kune kun la Jarlibro troviĝas tre bedaŭrinda preseraro, kiu tute malkomprenebligas la pribalotatan proponon **3.** *Tiu propono ne rilatas al la paragrafo 5, kiel estas erare presite sur la balotilo, sed al la paragrafo* **11**, *kiel estas ĝuste presite en la n-o 150/51, en kiu aperis la propono.*

Ni tre ĉagreniĝas pro tiu eraro kaj insistas por ke ĉiuj perantoj, ĉiuj aktivuloj de nia movado atentigu la SAT-anojn pri necesa korekto.

La afero ŝajnas al ni despli bedaŭrinda, kaj nepre korektinda, ke temas pri propono, kies graveco estas esenca por la estonto de nia movado. Temas ja decidi, ĉu kreiĝos ia sektorisma patriotismo, aŭ ĉu la tuta SAT-anaro fakte povos influi sur la gvidadon de la aparato en ĝia tuteco. Se nuntempe la afero ŝajnas sensignifa, principe ĝi estas tamen tre grava kaj meritas la atenton de ĉiuj voĉdonontoj. Ni ne dubas, ke ili konsentos kun la decido de la kongreso kaj akceptos la ŝanĝon.

★

Kapitalistaj Sennaciuloj

Kiel ajn la reganta klaso per vortoj laŭdas la patriotismon, ĝi ne agas laŭ ĉi tiuj vortoj, se ĝi per tio povas pligrandigi siajn profitojn.

Laŭ la nederlanda komunista gazeto “De Tribune“[1] la prezidanto de la granda brita Seed-Ŝipvetur-Kompanio en la jarkunveno de ĉi tiu kompanio deklaris, ke “estas tempo por forigi la patriotismon“ kaj li proponis, ke britaj ŝipoj veturu sub fremda, nome latvia, flago. Per tio oni povus malplialtigi la salajrojn je ne malpli ol 1500 sterlingaj funtoj por unu ŝipo jare.

Oni komisiis la direktorojn de la kompanio efektivigi ĉi tiun proponon tie, kie tio ŝajnos al ili utila. La prezidanto ankoraŭ motivis sian proponon dirante, ke jam dekduo da kompanioj en Nju-Kasl (Angle: New-Castle) veturigas siajn ŝipojn sub latvia flago.

Kiam la kapitalistoj povas malplialtigi la salajrojn anstataŭante sialandajn laboristojn per fremdlandaj, tiam ili faras tion, malgraŭ ĉiuj patriotismaj principoj!

La Laboristaro povas ion lerni el tio!

Komp. 670.

[1] Sama informo aperis en La Ĉiutaga Heroldo (Angle: The Daily Herald) de la 22. 6. 28. — Red.

Kooperacio en Sovetio

En Kievo

Je la tago de l' Internacia Kooperacio (7. 7.) estis farataj en ĉiuj laboristaj kluboj, en fabrikoj kaj oficejoj raportoj pri niaj sukcesoj, atingoj kaj ankaŭ pri niaj eraroj en nia kooperativlaboro. Ĉiuj butikoj kaj magazenoj estis ornamitaj per ilustritaj afiŝoj kaj devizoj, kiuj klarigis al la laboristoj, per kelkaj lingvoj (ukraina, rusa, juda, pola kaj germana), en kio konsistas la taskoj de laborista kooperacio. Ankaŭ estis prezentata filmo, dediĉata al laboro kaj agado de nia Kieva kooperativo, t. n. "Sorabkop".

La Kieva Centra Laborista Kooperativo havis dum festo de l' unua tago de Internacia Kooperacio (en 1923) en siaj vicoj 13 000 membrojn; nuntempe ĝi havas 116 000. Kiu estas konstruanto kaj vera mastro de nia kooperativo? — Tri kvaronoj de la membroj en "Sorabkop" estas laboristoj kaj oficistoj, ne enkalkulante la militoficistojn kaj lernantojn, kiuj ankaŭ estas proletoj. La kooperacio fortege radikiĝis en laboristaj amasoj: pri ĉi tio atestas la grandega alfluo en la kooperativon, kiu unuigas nuntempe 88,5% da ĉiuj membroj de profunuiĝoj en nia urbo. La spezoj pasis de 7,1 milionoj da rubloj en 1923 ĝis 65 milionoj en 1927/28.

Ĉiuj laboristoj kaj oficistoj elektas siajn reprezentantojn, kiuj organizas t. n. "butik-komitatojn". Ili deĵoras en ĉiuj butikoj kaj magazenoj. "Sorabkop" havas grandegan influon al la loka merkato kaj laborista buĝeto (proks. 60%). Ĝi donas krediton al siaj membroj en formo de diversaj necesaj objektoj (vestoj, tolaĵo, meblaro ktp.) kaj de ligno dum vintro k. a.

Nia centra kooperativo havas grandan nombron da diversaj magazenoj: granduniversal-, galanteri- kaj drapo-, lud-, led- kaj meblomagazenoj, viando-, lakto-, pan-, fiŝ- kaj legombutikoj k. a. En la granduniversal-magazeno troviĝas poŝtejo kaj telegrafejo. En oktobro 1926 ekzistis 178 magazenoj, nuntempe 316. Ili kun ĉiu tago pligrandiĝas, kaj privatmagazenoj fermiĝas. La kotizo en nia kooperativo estas 15 rubloj. "Sorabkop" el siaj profitoj fordonas la monon ĉiujare por sanigi la infanojn de siaj membroj.

Pasintan jaron estis aranĝataj 5 placetoj, kie estis preterlasataj 500 infanoj kaj en tiu ĉi somero 7 placetoj, kie estos trapasigataj 1400 infanoj. En la infanplacetoj la geknaboj ricevas freŝan kaj abundan nutraĵon. La infanoj troviĝas sub kontrolo de spertaj kuracistoj kaj gvidantoj. Pasintan vintron 700 infanoj de membroj ricevadis senpage nutraĵon.

Por tiu ĉi kulturlaboro "Sorabkop" elspezas 70 000 rublojn. Tiel vi povas facile konvinkiĝi, kian grandan kaj fortegan organizon prezentas nia laborista kooperativo. Solulo (8745).

En Leningrado

20 milionoj da membroj, 10-miliard-rubla jarspezo, je tri miliardoj pli ol en antaŭa jaro, la duono de l' tuta pomalgranda spezo de l' Unio, 600 milionoj da rubloj de propra mono, kiu triobliĝis dum tri jaroj — jen la atingoj de konsum-kooperacio ĝis hodiaŭ en Sovetio.

Nia Leningrada kooperacio dum nur unu jaro pligrandigis la kvanton da membroj je 200 000, enhavante nun pli ol duonon da miliono da homoj aŭ ¾ da ĉiuj organizitaj gelaboruloj. La kooperacio en Leningrada merkato posedas 70% kaj donas al gelaboristoj 76% da nutraĵoj. La kooperacio pli kaj pli forpuŝas la privatan kapitalon, per sia laboro plifortigante la socialistan komunigitan sektoron de popola mastrumado. Samtempe kun la tuta mastrumado de Sovetio nia kooperacio jam trairis la ŝtupojn de tro malsimpla kaj malfacila batalo. Tiun batalon ĝi finis kun grandegaj sukcesoj kaj atingoj.

El art. de K-do Badaev, prez. de Leningr. konsum-kooperativo, trad. P. Tilin (9310).

LA POLITIKA SITUACIO EN HUNGARIO

Se ni trarigardas la politikan vivon de Hungario, tre facile ni povas sur ĝi rimarki la nerefuteblajn signojn de diktatoreco. En la parlamento, kiun elektis ne la amaso, sed la perforto de ŝtatpotenco, la registaro pritraktigas leĝprojektojn kontraŭpopolajn, kiujn la plimulto de la registaro akceptas memkompreneble sen ajna kritiko. Aŭ se oni aŭdas kritikon kondamnan de registarpartia delegito, finfine oni tamen akceptas eĉ la plej aĉajn leĝprojektojn.

Kontraŭ ĉi tio la kritiko de l' opoziciuloj burĝaj kaj socialdemokrataj estas tute vana. Novaĵoj en la opoziciulaj medioj estas nur tiam, kiam elinter la opoziciuloj burĝaj iu delegito konvertiĝinte aliĝas al la registara t. n. "unueca" partio. Aliflanke la registaro malebligas ĉiuspecajn agitadojn de opoziciuloj, egale ĉu ili apartenas al frakcioj burĝaj ĉu soc.-demokrataj.

Iom aliel aspektas la agitadoj eksterparlamentaj, kie la lab. partio estas iom pli aktiva. Kvankam amaskunvenoj estas nur maloftaj, ĉar ĝin la reakcia registaro malpermesas, tamen ni povas konstati, ke la laboristaj amasoj komencas iom mildigi sian ĝisnunan teruran indiferentecon kaj letargian sintenadon. Antaŭ kvar semajnoj komencis agiton la lignaĵista federacio. La agadon provokis la sinteno de l' fabrikposedantoj, kiuj pro pohora diferenco de du filero j (1 pengo = 100 fil.) lokaŭtis la laboristojn de kelkaj fabrikoj. Je la atenco de l' entreprenistoj la laboristoj de l' ceteraj fabrikoj ekstrikis. La ofenditaj laboristoj per akravoĉaj afiŝoj alvokis la atenton al la aĉa atenco de l' entreprenistoj kontraŭ la vivo tiom mizera pro la komuna "bonvolo" de registaro kaj kapitalistoj. Kiam aperis la afiŝoj surstrate, la ĝin legantaj amasoj ĝoje ekspiris pro la forta tono, kiu estas nuntempe sufiĉe malofta... La striko ankoraŭ daŭras, kaj havas la aspekton, ke ĝi ankoraŭ daŭros longe.

La diversaj faŝistaj organizoj estas jam sufiĉe multnombraj, kaj ili estas de la ŝtato, kiu ilin subvencias, ofte dungataj por rompi iun strikon aŭ defendagadon de la laboristoj. Ĝis la plej lastaj tempoj la laboristoj pro diversaj kaŭzoj ne kontraŭstaris la agadon ofte sangan de la armitaj faŝistoj. Sed nun ni povas kun ĝojo konstati ian ŝanĝon. La laboristoj amase partoprenas la kunvenojn de l' faŝistoj, kiuj spite la ĉeesto de multnombraj policistoj, devas tre ofte rifuĝe forlasi la kunvenejojn. Tiu ĉi ŝanĝiĝo lasas al ni esperi, ke la laboristoj vekiĝos finfine el tiu daŭra senesperiga malaktiveco, kiu ĝis nun jam rezultigis sufiĉe grandajn malvenkojn por la hungaria laborista movado.

S. m. 343.

★ DIVERSAĴOJ ★

La alkoholismo en Sovetio

(Respondo al demando en "S-ulo" n-o 195, paĝo 314)

Kia estas la stato en Moskvo kaj aliaj grandaj urboj rilate la alkoholan konsumon, mi ne scias, sed laŭ gazetaro ĝi ne estas bona. Aliflanke nek la registaro nek la loĝantaro fermas siajn okulojn kontraŭ la problemo, sed batalas aktive kontraŭ la malbonaĵoj. En nia kamparana regiono (Saratova gubernio) estas sekvanta stato. — Oni vendis da alkoholaĵoj dum unua duonjaro de 1928:

januaro	928	litrojn	por	1485	rubloj
febr.	2684	„	„	4432	„
marto	1408	„	„	2444	„
aprilo	1408	„	„	2444	„
majo	2360	„	„	3755	„
junio	2704	„	„	4720	„

Sume dum la duonjaro 11 492 litrojn por 19 258 rubloj. La pligrandiĝo de l' elspezo dum la lastaj cititaj monatoj estas kaŭzita per la severa batalo kontraŭ privataj brandfarantoj. Nun tiuj lastaj preskaŭ malaperis pro altaj monpunoj. Se ni supozus, ke privata brando ne ekzistis, ni havus vendon de $1\frac{1}{2}$ obla kvanto da brando (rilate al la statistikaĵo): Dum duonjaro ĝis 17 200 litroj por 27 887 rubloj, kaj dum tuta jaro 34 400 litroj por 55 700 rubloj. Tio faras por nia loĝantaro el 20 000 pers. po 1,7 litroj por 2,3 rubloj. Ni kalkulu inter la loĝantaro 7000 maturaĝulojn (en nia regiono mi preskaŭ ne vidis ebriajn ne-maturaĝulojn): Tio signifas, ke por ĉiu el ili estas venditaj proksimume 5 litroj por 7 rubloj dum tuta jaro. Ĉu tio estas malbona stato? Kompreneble tiu ĉi kvanto ne estas egala por ĉiuj, sed la meza.

Lemeŝkino (7934).

—«»—

Kion deziras la germanaj laboristoj?

3. sept. komenciĝos en Hamburgo la 13-a kongreso de la germanaj sindikatoj (ADGB). Certe interesas koni la proponojn, kiujn starigas la lokaj filioj, t. e. la sindikatanoj por tiu kongreso. Rilate al la labortempo oni postulas mallongigon, ekz. la 44-horan laborsemajnon. Por la junlaboristoj estas proponita la 6-hora labortago (inkluzive la tempon por profesia lernejo) kaj 44-hora paŭzo inter la sabata kaj lunda labortagoj. Koncerne la socian asekuron kelkaj filioj postulas plifortigon kaj administradon de tiaj institucioj per la asekuritoj mem. Kruelaj sekvoj de la raciigo, ekspluatado de junlaboristoj kaj aroganta konduto de la estraroj en la div. leĝaj asekurinstitucioj: jen la kaŭzoj por tiuj modestaj proponoj, verdire, de ribelaj ekkrioj. Ĉu oni aŭdos?

Chemnitz-ano (3018).

TAGO EL MIA VIVO

Mi estas 21-jara senlabora junulino kaj loĝas nun en malgranda urbo. Sed mi volas priskribi mian labortagon, kiam mi oficis (antaŭ unu jaro) en Moskvo. Estis ĉe unu entreprenisto (inventisto)

La laboro ĉe li ne estis tre facila kaj multhora. Mi dissendis liajn inventaĵojn al ĉiuj urboj de Sovetio kaj estis lia sekretariino. Mi ellitiĝis je la 7-a horo, lavis min, matenmanĝis kaj devis tuj (je la sepa kaj duono) veturi, preskaŭ tutan horon, al stacidomo per tramo, ĉar la loko de mia laboro troviĝis apud Moskvo (duonhoro da veturado). Alveninte je la 9-a horo, mi tuj komencis mian laboron, kiu daŭris ĝis la 15-a. Tiam mi tagmanĝis, kaj mia entreprenisto "permesis" al mi fari unuhoran interrompon, dum kiu mi povis fari ĉion, kion mi volis. Preskaŭ ĉiam dum la interrompo mi faris miajn esperantajn lecionojn, ĉar dufoje semajne mi vizitis vesperan lernejon, kie estis aranĝita rondeto de esperanto. La esperanta leciono komenciĝis je la 23-a vespere kaj daŭris ĝis la 24-a (kun dekminuta paŭzo). La tagoj de l' esperantolecionoj estis la plej feliĉaj el mia vivo. Kaj mi certe ĉiam kun grandega ĝojo vizitis ilin.

Do, mi daŭrigas mian interrompitan "tagon". Mi rekomencis mian laboron, kiu daŭris ĝis la 20-a horo. Tiam mi trinkis teon kaj finis mian tagan laboron. Poste, se ne estis tago de esperanta leciono, mi restis por aŭskulti radion, sed pli ofte kun granda plezuro forveturis per 21.10-hora vagonaro hejmen, kie atendis min du malgrandaj, ofte jam dormantaj genepoj (kredeble: genevoj? Red.) kaj amanta fratino. Tie ĉi mi ripozis legante rusajn aŭ pli ofte esperantajn ĵurnalojn kaj enlitiĝis je la 24-a. Post la nokto ja denove komenciĝis mia labortago.

Arbatskaja (10 389), Sovetio.

"Raso kaj Civilizacio"

Eminentulo por etnologio D-ro F. Hertz verkis valoran libron "Raso kaj Civilizacio"[1], en kiu li atakas majstre la sciencistaĉojn, kiuj ĉiam penas pruvi, ke iuj rasoj kaj nacioj posedas konstante kaj ĉiame difinitajn psikologiajn kaj korpajn karakterojn. Jen liaj konkludoj:

1. Preskaŭ ĉiu raso en la tutmondo estas nekalkuleble miksita en origino. 2. Neniu karaktero estas konstanta kaj eterna ĉe iu raso. 3. Ĉiu teorio pri evoluo de la homo bazita sur aserto de ennaskita rasa kvalito, estas tute neakceptebla kaj utilas nur subteni ekspluaton. 4. La faktoroj, kiuj vere funkcias en homa evoluo, tute ne rilatas al la raso, sed estas ekonomiaj, sociaj kaj individuaj. 488.

—«»—

La aŭtomata tradukilo

Ĉu vi jam aŭdis pri tiu nova invento? La Internacia Labor-Oficejo en Ĝenevo eksperimentas pri ĝi. Antaŭ ĉiu tradukisto troviĝos speciala mikrofono izolita de l' oratoro, kiu akceptos la tradukon laŭmezure, kiel estas farata la parolado. Elektre plivastigita, tiu ĉi traduko estos transdonata al aŭskultiloj disponigataj al la delegitoj kaj ĵurnalistoj. Tiuj lastaj povos elekti sian lingvon turnante ciferplaton. — Ĉiuokaze, oni vidas, ke la bona funkciado dependas ĉiuavice de la lerteco de l' tradukistoj. Kia sprita eltrovo! Tamen, kiom malantaŭas la iniciatintoj la faktojn! Sajne ili neniam aŭdis, ke ni esperantistoj jam delonge trovis kaj aplikadas pli taŭgan rimedon, kiu tute malnecesigas ĉiujn multekostajn tradukistojn neanstataŭeblajn per ia ajn aŭtomato.

[1] Eldonita 1928, Kegan Paul, Londono, 18 ŝil.

—«»—

Urbo sen preĝejoj

Murmansk estas unu el la malmultaj urboj en Sovetio, kie ne ekzistas preĝejo. Grupo da malgrand-komercistoj kaj famili-laborantoj volis forigi ĉi tiun mankon kaj komencis kolekti monon por konstruado de preĝejo. Laboristoj kaj oficistoj de la urbo akre protestadas kaj postulas, ke oni malpermesu tion kaj ĉesigu religian propagandon de eklezuloj.

Laŭ "Komsomolskaja Pravda"
(Junkomunista Vero) esp-igis
P. Stepanov (8926).

Ĉu ne estas honto, ke Sennaciulo ne ankoraŭ atingis la nombron de 4000 abonantoj?

Se ĉiu K-do farus sian devon, certe tiu nombro estus baldaŭ superita.

Varbu, varbadu abonantojn...

SENNACIULA SPORTA PAĜO

Kompilanto: Ad. Wendt, Leipzig O 27, Lange Reihe 11-a (Germ.)

La Laborista Gimnast- kaj Sportlernejo kaj ĝia internacia signifo

En la suda kvartalo de Leipzig, apud la domaro de la Laborista Gimnast- k Sportasocio, situas en la Fihte-strato la Laborista Gimnast- k Sportlernejo; posedaĵo de la citita asocio. La domo, kies aranĝon kaj mezurojn ni jam priskribis en n-o 136 pĝ. 5 de "S-ulo", estas evidenta pruvo de la kapablo de imitinda kolektivsento de la laboristaj sportuloj germaniaj kaj meritas la atenton de la tutmonda K-daro.

La industriigo de la produktado rezultigis vastgradan skemigon, intensigon kaj raciigon de la fizikaj movoj de la laborantaj personoj. Nur ankoraŭ malmultaj fakoj ekzistas, kiuj permesas plenan disvolvon de ĉiuj muskolgrupoj kaj ekvilibron de la internkorpaj funkcioj. La unuflanka okupiĝo kaŭzas nenombreblajn malutilojn kaj malsanojn por la laborulaj amasoj, kiuj en ĉiam pli kaj pli kreskanta grado aliĝas al korpokulturaj rondoj, por trovi tie ŝirmon kontraŭ la rigidigaj kaj kripligaj influoj de la profesia vivado. Tiuj rondoj siavice denove serĉas apogon kaj subtenon ĉe siaj gvidantaj instancoj kaj institucioj.

Tasko de la Laborista Gimnast- kaj Sportlernejo sekve estas, trovi apartajn formojn kaj metodojn de fizikaj ekzercoj, kiuj adaptiĝas al la bezonoj de la laboranta homo sub konsidero de lia socialisma mondkoncepto. Ĝis nun ni ne — aŭ almenaŭ nur parte — sukcesis iri niajn proprajn vojojn. Male: la enkondukado de milita gimnastado, kiel ĝi estas farita en Aŭstrio kaj aliaj landoj, nepre ne povas esti konsiderata kiel socialisma renoviĝo. Fakteknike vidite ĝi eĉ estas regreso al antikviĝintaj formoj. Oni nur povas esperi, ke baldaŭ ŝanĝiĝos la politikaj kondiĉoj, kiuj nuntempe laŭŝajne necesigas ĉi tiun aperaĵon. Niaj taskoj kuŝas en tute alia kampo. Ni devas liberigi la homon el la korpa kaj anima konvulsiiĝo, kiu havas siajn ĉefajn kaŭzojn — kiel jam dirite — en la produkta procedo mem. Tio despli devas okazi, ĉar la produkta procedo de la estonto ne plu postulos ĉi tiun konvulsian homon, sed kiel eble plej elastan. Tio ankoraŭ nun estas apenaŭ ekkonebla. Sed jam la fakto, ke la moderna gimnastiko akordiĝas je elasteco kaj ritmo, nepre ne povas esti taksata kiel hazardo. Ekzistas por tio multaj signoj, kiuj evidentigas interligecon kun la labora procedo. Ritmo egalas al fluanta movo. Ke tiu multe malpli lacigas ol konstante interrompata kaj ĉiam denove komencata movprocedo, tio facile estas videbla. Ĉi tiu stato estas komparebla kun vagonaro, kiu ĉiumomente devas halti kaj denove ekveturi. La funkcio de la ritma movplenumo kontraŭe similas pli al rulanta vagonaro, kaj bezonas pli malmulte da forto kaj malpli eluzas la materialon. La transiro de vapora forto al elektro signas la vojon de la evoluo en la produktado. Oni povas supozi, ke la funkciado de la mova procedo estonte certe estos fluanta. Per tio al la gimnastiko estas montrita la vojo. Sed tiu vojo devus konduki al tute novaj celoj, nome al formigo de tute nova homtipo: la fleksa, elasta, rondigita homo, kontraste al la konvulsia, randa kaj angula homo de la estanteco.

Transirus la kadron de tiu ĉi artikolo, se ni volus esplori la spiritajn evolueblecojn, kiuj videbliĝas el la perspektivo por la venonta generacio. Krom tio, ĉio ankoraŭ estas tro hipoteza. Certa nur ŝajnas esti io, nome, ke la gimnastiko, kiu disponigas sin al la servo de la Laboristaro, devas adaptiĝi al la supozebla evoluo.

Jen al la lernejo montriĝas tasko de tutmonda signifo. Ni povas esti konvinkitaj, ke ĝi ne trompos niajn esperojn, sed ke ĝi faros netakseblan servon al la Proletaro tutmonda.

La unua elpaŝo tiudirekte estis farita per internacia kurso, okazinta pasintsemajne por la teknikaj gvidantoj de la asocioj, aliĝintaj al Socialista Sport-Internacio Laborista. Tasko de la kurso estis, kompari reciproke la sistemojn, praktikatajn en la diversaj landoj kaj esplori ilian ekzercan kaj korpoformantan valoron. Sendube la sistemo prezentita de la lernejo mem havis bonajn ŝancojn esti rekonata de ĉiuj. Por tio pledas jam, ke ĝi akiris la venkon dum la sistema konkuro, efektivigita dum la Unua Olimpio Laborista en Frankfurt a. M. 1925. Krom la sportteknikaj punktoj, la programo de la kurso ankaŭ enhavis lekciojn kaj paroladojn pri aliaj teoriaj temoj de la laborista sportmovado, kaj ankaŭ sportpolitikaj temoj kaj demandoj estis konsiderataj.

Nun post la kurso niaj eksterlandaj K-doj havos la eblecon kritiki la prezentojn de nia altlernejo sur tiu ĉi kampo.

La taskoj de la lernejo estas tre ampleksaj, sed la idealista volo de la direktantaj K-doj solvos ilin je la bono de l' tutmonda Proletaro.

GIMNASTLINGVO KAJ ESPERANTO

Principa kondiĉo por la uzo de la mondhelplingvo sur gimnasta kampo estas la fikso de la gimnasta terminaro. Por krei la bazon, nun la Asocia Lernejo de Laborista Gimnast- kaj Sportasocio de Germanio interlige kun Laborista-Esperanto-Asocio por germanlingvaj regionoj faris la tradukon de la "Konsililo por pregimnastuloj". La traduko nun unue estos prezentata al la kompilantoj de nia "Plena Vortaro", por poste esti kontrolata definitive de kompetentaj sportfakuloj en- k eksterlandaj.

Kun la publikigo de ĉi-fakto la Asocia Lernejo interligas la esperon, ke ĝi per tio faris pecon da praktika laboro internacia.

TRA ESPERANTIO

INTER NI

Oni ofte mokis la “internan ideon de esperanto“, pri kiu parolis la aŭtoro de nia lingvo. Ne sen motivo, cetere. Kelkiuj ja faris el tiu Zamenhofa koncepto ian religion, ian mistikon. Kiel okazas pri ĉia mistiko, ĝi simple fariĝis . . . mistifiko — per la belsonaj paroloj de pastroj de tiu nova religio. Ĝi estis — ankoraŭ estas — temo por vantaj, senenhavaj paroladoj, kiuj ĉarmas la aŭdsenton de aŭskultantoj. Tiel predikantoj akiris famon, popularecon — kaj ceteron . . .

Tamen ne ĉiam oni prave kritikis la “internan ideon“. Necesas ĝin kompreni bone. Ĉiu idea movado havas ĉe sia komenco religiecan periodon. La socialismo ankaŭ estis “utopia“, antaŭ ol fariĝi “scienca“ per la laboroj de K. Marks.

Ĉe la komenco de la esperanta movado, la “interna ideo“ estigis entuziasmon kaj propagandan fervoron ĉe la unuaj pioniroj. Ĝi estis ia unuecigilo kaj ludis atentindan rolon en la kriza epoko, kiam matematikuloj kaj logikemuloj maltrafe volis enkonduki sur la lingvosciencan kampon disciplinojn taŭgajn nur en abstraktaj sciencoj.

Esperanto estas nur ilo. Sekve ĝi ne povas enteni ian ajn ideon. Sed la homoj uzas ilojn. Tiel ĉi tiuj lastaj fariĝas kvazaŭ inteligentaj, ideohavaj. Per la iloj la homoj aliigas, transformas la mondon.

La ilo esperanto estas bonega. Kiam ĝi estos mondskale kaj ĝenerale uzata, rezultos el tio grandega ŝanĝiĝo apenaŭ imagebla.

Eble Zamenhof intuicie antaŭvidis tiun mirindan ŝanĝiĝon. Kaj, estante idealisto, li atribuis ĝin al iu ideo, kiu sin kaŝas en la lingvo de li elpensita . . .

SAT-anoj mokas la religion, kiu estiĝis el la Zamenhofa koncepto. Sed ili volonte konsentas, ke la aŭtoro de esperanto genie prezentis al si la mirindan forton per kiu la homoj kapablus faligi la lingvajn barojn, se ili konsentus uzadi racie artefaritan lingvon, anstataŭ konservi fetiĉan kredon je ĉiameco, neanstataŭebleco, aŭ neanstataŭindeco de la naciaj lingvoj.

La vera interna ideo de esperanto konkretiĝas en nia sennaciismo . . . E. L.

PLENA KONGRES-RAPORTO EN VENONTA N-O!

EL NIA LETERARO

“Kial malsukcesas korespondado“

Sub tiu ĉi titolo aperis en n-o 199 letero, kiun ricevis K-do S. H. T. de K-do E. Mikelsons, Riga, kun la necesaj komentoj. K-do E. M. siaflanke sendas al ni sufiĉe ampleksan respond-skribaĵon por sin defendi, kun la peto pri enpreso. Pro manko de loko ni nur ekstrakte k koncize povas fari tion. Red.

. . . Laŭ mia anonco en “S-ulo“ mi ricevis pli ol 50 sendaĵojn. Ne eblis respondi al ĉiuj letere. Mi uzis poŝtkartojn. Nur nun mi vidas, ke poŝtkarto estas tro malgranda por esprimi sin klare . . . Skribante resp. al K-do T. mi opiniis, ke cirkonstancoj en Londono, Parizo, Berlino ktp. estas similaj al tiuj en Riga. Nun mi scias, ke estas tute male. Mi skribis malŝate pri cirk- k variete-artistoj, k persone malŝatas ilin, ĉar en Latvio tiaj “artistoj“ sin sentas “altrangaj“ k laboristojn malŝatas. Ili ĉiam estas en societo de burĝoj . . . K-do T. skribas en sia letero: “. . . Ĉe ni riĉuloj neniam iras al variete-spektakloj, ĉar en tiu lando tiaj aĉaĵoj estas konsiderataj kiel laboristaj amuzaĵoj. La riĉuloj iras al operoj kaj teatroj, kie ludas aktoroj kiel vi — jen la ŝerco. Varieteo ĉe ni estas popol-amuzaĵo.“ Sekve ankaŭ li estas tiu, kiu helpas al burĝoj malhelpi evoluon de Laboristaro per aĉaj amuzaĵoj. Mi konsilas al tiuspecaj K-doj pli bone silenti, se ili nenion povas helpi al laboristoj . . . Por nia landeto mia konsilo ne taŭgas. Niaj K-doj, precipe aktivaj, klaskonsciaj, tute ignoras variete-teatrojn, cirkon, kinojn kun variete-aldonoj k eĉ burĝan teatron . . . Ĉi tie en Riga “Laborista Teatro“ k multaj dramrondetoj ĉe div. sindikatoj penas montri per prezentadoj nunan malbonan k eblan pli bonan vivon de laboristoj. Rezultoj estas jam bonaj. Alia kaŭzo estas, ke en Latvio la enirprezo por teatroj estas ridinde malalta, por (grandaj, luksaj) kinoj, por cirko k varieteteatroj tre alta. Per la profunuiĝoj la laboristedukado estas tiel bona, ke nenio nin povas allogi en burĝajn “temppasigejojn“. Ĉe ni teatron-operon vizitas intelektuloj (ankaŭ laboristoj!): studentoj, lernantoj, oficistoj, ktp. Cirkon, variete-teatron k kinon vizitas burĝoj (precipe unuajn du), etburĝoj: komercistoj, fabrik- k dom-posedantoj ktp. Eĉ metiistoj, kiuj ne ŝatas iri kun la “maldelikata“ popolo, sed emas esti inter “altranguloj“. . . . Sub “servistoj de parazitoj“ mi ne komprenis K-dojn, kiuj panakiras servante al burĝoj — tion ja ni ĉiuj faras — sed tiujn, kiuj helpas al ili nebulumi okulojn de siaj samklasanoj, kiuj reklamas al proleta klaso malutilajn burĝajn entreprenojn k tamen sin nomas “laboristoj“ . . .

Ed. Mikelsons (9452).

Ni ne povas kontroli de ĉi tie la kondiĉojn en Latvio — sed scias, ke en la internacia filmproduktado troviĝas multaj filmoj, kiuj indas rangiĝi samŝtupe kun la plej bonaj teatraĵoj, mi citas nur la nomon “Potjamkin“. Sed eĉ, se K-do E. M. ĉiurilate pravus per siaj citoj, li ne povas senkulpigi sin per tio de la riproĉo, ke formo kaj maniero de lia respondo al K-do S. H. T. estis granda malĝentilaĵo — por ne uzi pli fortan esprimon.

N. B.

Pri niaj taskoj

Kara K-do! Kun granda intereso mi ĉiam legas viajn artikolojn ’Inter ni’. Hodiaŭ mi legis la rolon de SAT en la batalo je la potenco de l’ Proletaro. Tie mi ankaŭ legis, ke K-do, kiam li per konstanta uzado akiras pli da klereco, povas informiĝi pri ĉio k fine estos la plej bona batalanto en sia partio. Tio estas vera, sed ne ĉie k ĉiam. Ni devas konstati, ke la lab. partioj ne estas kontraŭuloj de nia lingvo. Kelkaj kongresoj decidis pri la uzado de esp-o. Sed reale la funkciuloj ne akcelas nian lingvon. Ekz. mi parolis kun parlamentano pri esp-o. Subite li diris al mi: K-do! ĉu vi kredas, ke esp-o estas la unua kondiĉo por mondrevolucio? — Mi redemandis: Kial ni sportas? Por ke ni fortigu niajn korpojn; kun kripluloj ni ne povas ribeli. La samon ni kiel esp-istoj celas spirite. Kiam ĉiuj laboristoj en tutmondo povos kompreniĝi samlingve, tiam unu kondiĉo por Revolucio estos plenumita. — Alia ekzemplo: Oni fondis rondon de laborist-korespondantoj en nia urbo por la tuta distrikto. Ĉe la fondo oni verkis leteron al la soveta gazeto “Pravda“. Antaŭ la fondtago mi verkis artik. pri la taskoj de la koresp-antoj: ke ni ne havas intereson akceli naciajn lingvojn, ke oni skribu esp-e. Mi proponis, ke oni lernu esp-on dum siaj laborhoroj. Ĉar inter la rondo ĝis nun troviĝas du esp-istoj, mi postulis, ke ili raportu monate en nia lab. gazeto. Tiele oni povas kunlabori en partiaj rondoj por nia movado . . . Sed mi scias, kiam nia movado estos granda k ankrita inter la laboristoj, venos la partio k kun ĝi fratbataloj. Tiam ni devas esti veraj “sennaciuloj“.

Ruĝfrate via 9588, Mannheim, Germanio.

Pri interhelpo

En la nomo de la SAT-anoj de Palafrugell (Hispanio) K-do 12926 salutas ĉiujn K-dojn k skribas al ni:

“. . . Trafoliumante la nunjaran Jarlibron, mi trovis en la artikolo 4 de la Statuto, ke ni tute devas klopodi, kiel eble plej bone helpi al iu ajn ano el nia Asocio, kiu estus petanta de ni informojn, kondiĉojn ktp. Bone, mi konsentas fari tion, kondiĉe ke tiu afero, pri kiu mi devas raporti, estu bona, profitdona al nia lab. movado . . . mi tiel parolas, ĉar tre ofte mi ricevas esp-aĵojn, malbonege redaktitajn, kiuj estas tute ne deĉifreblaj k per kiuj la demandanto nur petas: Kiu mi estas. Ĉu en nia montaro kreskas pinarboj. Ĉu mi instruas esp-on. Kiaj hundoj estas ĉe ni — k aliajn sensencaĵojn . . . mi ne povas malŝpari tempon. Mi gvidas post ĉiutaga, penega laborado esp. rondeton, kiu donas al mi iom da laboro, ĉar miaj lernantoj deziras ellerni la lingvon kiel eble plej rapide . . . Ankaŭ mi mem devas finlerni esp-on; tial ĉiutage mi studas ĝin k per esp-o interrilatas kun naŭ Gek-doj el div. landoj. Ne restas al mi libera tempo, por prirespondi bagatelaĵojn . . . Ankaŭ ofte okazas, ke iu K-do loĝas en vilaĝeto kiel izolulo, tial ne havas okazon konversacii k malrapide finlernas nian lingvon. Li bezonas helpon de bona esp-isto, ĉar sen tio li neniam bone ellernos . . . Mi mem nur malfacile lernis esp-on malgraŭ 8-monata senlaboreco, ĉar mankis al mi mono, por aĉeti librojn ktp. Sed dankinde la ĉi lokaj SAT-anoj pruntedonis al mi ĉiusemajne ‘S-ulo’n, pro kio mi iom bone lernis la lingvon. Se ili tion ne estus farintaj, mi nun ne estus esp-isto. K-doj diverslandaj, agu same, pruntedonu viajn legitajn SAT-eldonaĵojn, por akiri novajn membrojn k seriozajn lertajn esp-istojn! Mi mem estos la unua, kiu plenumos tion, kion mi proponas . . .“

(Fino sur paĝo 393, 1-a kolono, malsupre.)

TOLSTOJ-POŜTMARKOJ KAJ ESPERANTO

Popola komisario por poŝto k telegrafo aperigos komencante de 10. sept. novajn poŝtmarkojn dediĉatajn al 100-jara naskiĝdato de Leo Tolstoj. Aperos poŝtmarko 10-kopeka por aliurbaj leteroj k 28-kopeka por eksterlandaj leteroj rekomenditaj. La unua havos portreton de Tolstoj kun subskribo: "Poŝto. Leo Tolstoj. 1828—1928." Sur dua estos montrita bildo de Tolstoj en kampo laŭ konata pentraĵo de Repin kun la sama teksto en rusa lingvo k esperanto.

A. Sidorov, Rostov.

APTN SINKLER[1] PRI ESPERANTO

"... Mi lernis esperanton antaŭ multaj jaroj, mi legas ĝin, sed ne povas skribi. Mi opinias, ke ĝi estas treege utila afero rekomendinda al laboristoj en Sovetio. Mi konsideras kiel grandan domaĝon ricevadi el Sovetio leterojn k gazetojn komprenante ne eĉ unu vorton en ili. Do mi konsentas lerni esperanton, se sovetianoj faros samon. — Sincere A. Sinkler (U. Sinclair).

(El letero de Sinkler al K-do Sidorov, SAT-ano 5458, Rostov/Don).

ESPERANTA RADIO-KONCERTO EL MOSKVO

Bedaŭrinde tiu sciigo alvenis tro malfrue en niajn manojn, por esti enpresita antaŭ la okazo. Almenaŭ la K-doj notu la fakton k utiligu por sia propagando. *Red.*

Laŭ speciala aranĝo de la Popola Komisario por Poŝto kaj Telegrafo (Narkompoŝtel) la plej potenca Radiostacio en Sovetio je la nomo de Komintern, Moskvo, transdonis la 19-an de aŭgusto, je 20 h. 30 MET esperantan radio-koncerton honore je la SAT-kongreso en Göteborg. La programo entenis rusajn popolkantojn, diversnaciajn kantojn, esperantajn kantojn kaj orkestran muzik-parton sub muzika gvidado de Sergeo Ĉemodanov; gvidado de l' esperanta parto per V. Javoronkov.

PIEDE KAJ BOATE TRA SOVETIO

Du Leningradaj esperantistoj, K-do L. Abramoviĉ (4255) k Henriko Her forlasis 7. aŭgusto Leningradon, por fari piedvojaĝon tra Sovetio. Ili havas antaŭ si iun socian laboron — esplori la vivon de malproksimaj anguletoj de Sovetio, laboron de vilaĝaj komjunul-organizoj k de OSO-Aviahim-organizoj (Societo por helpo al Defendo Aviad-Kemia), k propagandi esperanton. Por unua jaro estas decidita la vojo: Leningrad — Novgorod — Viŝnij—Voloĉek—Tver—Moskvo—Smolensk (piede), per boato tra Dnepro ĝis Dnepropetrovsk. De tie piede trans Perekop—Eŭpatoria—Sebastopolo—Suda bordo de Krimeo —Kenĉ—Taman—Tuapse—Majkop—Suhum —Kaŭkaza montaro—Tiflis, kien alveno estas fiksita je 1. 9. 1929. Post tio estos vizitataj Persio, Afganistano, Turkestano k Siberio. Vojaĝantoj esperas dum trapasado renkonti esperantistojn-"indiĝenojn".

[1] Angle: Upton Sinclair.

Pri SAT-himno

Ni legis en "La Lernanto" (julio) "Sennaciulan kanton". Ni konstatas, ke nia SAT-himno devas esti "La Internacio", ĉar nia esp. movado devas esti interligita kun tutmonda revolucia movado. Nur himno de Laboruloj el tutmondo devas esti himno de revoluciaj esp-istoj.

Ĉelo de SEU en Perovo (Sovetio).

KOMPLETIGU EN VIA JARLIBRO!

Proletorganizoj, kiuj uzas esp-on en sia korespondado internacia (p. 51 k. s.).

Germana Laborista Ŝak-Asocio. Adr.: Deutscher Arbeiter-Schachbund, Chemnitz, Zwickauer Str. 152, Germanio.

Germana Laborista Samaritan-Asocio: Adr.: Deutscher Arbeiter-Samariter-Bund, Chemnitz, Alexanderstr. 23, Germanio. (Tiu ĉi asocio inaŭguros 15. 9. propran, nove konstruitan domon. Simpatiantoj sendu esp. gratulojn.)

Forstreku: Pĝ. 114, **Courbevoie** (Francio), K-do Mercier (peranto); mortis antaŭ 2 monatoj.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

BELGIO. Okaze de la 20-a Universala Esp. Kongreso en Antverpeno, la tiea SAT-anaro aranĝis Internacian kunvenon por SAT-anoj. Ĝin ĉeestis 60 K-doj el 8 diversaj landoj. K-do Mortiers salutis la alilandajn K-dojn nome de la Antverpena SAT-anaro. Li parolis pri la SAT-laboro de la antverp. K-doj. Por la ne-SAT-anoj li klarigis la celon de nia Asocio k tre favore parolis pri "S-ulo", "S. R." k "La Lern.". Hispana K-do J. de la Cruz parolis pri la SAT-movado en sia lando. Ankaŭ la anglaj K-doj Bram k Brooks tion faris pri Anglio. K-do Ruĝamo Bonesper, maristo, parolis pri la marista esp. movado, dum pola K-do parolis pri la persekutoj en Bulgario. Kantado de la Internacio fermis la unuan parton de la kunveno. Dum la resto de la vespero la K-doj ĝoje interbabilis. 7 novajn SAT-anojn varbis la grupo dum ĉi tiu vespero, 2 abonantojn al "S-ulo", 1 al "S. R.". Plie la antverp. K-doj disvendis dum la kongressemajno proks. 150 ekz. de la jubilea n-o de "S-ulo", ankaŭ multajn "For la neŭtralismon!" La kunveno decidis sendi salutlet. al la SAT-kongreso, subskribitan de ĉiuj ĉeestantaj K-doj. (Alfonso.) — **GERMANIO. Chemnitz.** "Festo de laboro" okazis 24. 6. Alvenis multaj salutlet. ĉe la sindikata centrejo. Ili estis menciitaj sur la festplaco k parte presitaj en lokaj lab. gazetoj, kiuj favoras esp-on. Neŭtrala, instruista, policista, akademia k laborista esp. unuiĝoj niaurbaj formis kartelon, por kune pli bone efiki ĉe estraroj k lernejoj. Jam montriĝis bonaj rezultoj. — **Falkenstein i. V.** 30. 6. k 1. 7. okazis somera konferenco de LEA-distrikto Erzgebirge-Vogtland. Sabate amuzvespero. Esp. teatraĵo "SAT-ano" multe plaĉis. Dimanĉe en laborkunsido oni konstatis malrapidan, sed konstantan kreskon de l' movado en la distr. Multaj kursoj, perletera kurso k porjunularaj aranĝoj estas fiksitaj por venonta aŭtuno. Oni pli bone organizos distr. gazetservon, k ĉe venontaj distrikt-tagoj volas kontroli la delegitojn laŭ sindikata, politika membreco k ĉu ili estas abonantoj de lab. gazetoj k eksiĝis el eklezio. (La lasta procedo jam delonge regule funkcias ĉe la lab. sportularo.) — **SOVETIO. Dnepropetrovsk.** 31. 7. je la 9.30-a matene dum pli ol unu horo okazis en granda ŝufabriko "La kunigita laboro" lekcio pri "esp-o k Laboristaro" de K-do Kudrjavickij. Ĉeestis pli ol 60 pers., el kiuj 33 komencis studi en kurso sub gvido de l' citita K-do. Poste parolis eksterl. K-do V. Brojer pri lab. vivo en Germ. (10 262.) — **Rostov/Don.** Ĉe urbkomitato de kom. junularo organiziĝis korespond-oficejo por interligo kun lab. junularo. El 110 komjunul. ĉeloj kelkaj jam sendis kolektivajn let. eksterlanden. La praktikan laboron gvidas K-do S. Aptekman. (5458.) — **Taganrog.** Pliviglîĝo de nia movado komenciĝis en dec. 1927, kiam organiziĝis esp. rondeto el 70 p. ĉe Centra Ĉeĥov-Biblioteko. Pro rifuzo de l' ejo la rondeto refalis ĝis 15 p. k luis ejon en 10-a laborlernejo per propra mono k dungis instruanton. Poste ĉesis instruado tute. Reorganizo okazis sur bazo de oficiala SEU-ĉelo kun 8 K-doj 25. 3. 28. Komenciĝis lab. int. koresp. Al 1. majo ni ricevis eksterl. salutlet. Oni multobligis ilin k sendis al partiaj ĉeloj k laborejoj por tralego. Ili aperis en loka ĵurnalo. 10. majo dum tuturba ekspozicio de murgazetoj ni havis propran ĉambron bone vizititan. La ĉelo kreskis dum apr./junio ĝis 20 p. (el ili 6 SAT-anoj); nun estas 7 abonantoj al "S-ulo", 2 al "S. R.". Dum 3 monatoj estis aĉetata literaturo k gazetoj por 53.92 rbl. Ĉe kontoro "Sevkavpromstroj" fondiĝis nova rondeto el 5 p. sub gvido de K-do Helgor. (N. Fedotov, 3736.)

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

August Strindberg, LA KONSCIENCO RIPROĈAS. Eld. G. H. Backman, Ramlösa Brunn, Box 104, Svedio. — Tie la libro estas havebla por 1 sv. krono. 60 pĝ. Form. 12×18 cm. — Unue, pri lingvo. Ĉu la tradukinto ne trouzas nian vorteton "la": "L a kopiisto en **la** Prusa geologia oficejo, nuntempe **la** leŭtenanto en **la** rezervo, sensurtute sidis antaŭ **la** skribtablo (ĉe) **la** ĉefa gastejo..." En ĉiu paĝo, mi forstrekis proksimume 10 ĝis 15 n e u t i l a j n "la", tolerante ankoraŭ multajn, bonajn k dubajn. Ĉu, en sveda lingvo, tiom da "artikoloj" interbalbutas? Eble ili pli fluante kunfandiĝas kun frazo? Ni traduku la ritmon, la ritmon, ritmon! Ritmo estas ĉefaĵo en ĉiu verko literatura, pentra, konstrua, skulpta... k muzika. — Ni elĉerpu: "Efektive, li estis pli **da** geologo ol militisto." Ĉu tiu "da" tradukas svedan nuanceton? Se jes, bone. La signifo tute ne suferas. Tiuokaze ni rimarku, ke oni rajtas traduki esp-en eĉ la intimajn pensritmojn de ĉiu lingvo, kiam signifo ne suferas. Ni latinlingvanoj estus skribintaj: "Fakte, li estis pli geologo ol militisto", aŭ kun nuanceto: "Fakte, en li estis pli d a geologo ol d a militisto." Nur diferencoj, riĉaj, pentrecaj diferencoj inter ĉiuj frataj homaj rasoj. Ĉina poezio, ekz., serpentumas por ni strange k ĉarme.

Preseraroj estas fine menciitaj en tiu ĉi eldono. Ni renkontis kelkajn aliajn, malmultajn. Ĉiu esp-isto korektas mem. Pli ĝenas alilingvaj vortoj. Ĉiuj ne-esp-aj vortoj devus a l m e n a ŭ esti tradukataj: (en piednotetoj) "Francs-tireurs" (skribita kun eraro "franc-tireurs"): liberbrigadanoj, "laurier-tin" (skribita kun eraro "laurier-teint") tinlaŭro aŭ tina laŭro, "Philosophie des Unbewußten": Filozofio de l' Nekonscio. Plie, ni ĉiam esp-e legebligus: "Marlotte" (Marlot') Café du Cercle (Kafé dü Serkl': Grupa Kafejo). Kial, paĝo 39, la rusa nomo Gortŝakof skribiĝis france-germane "Gortschakoff"? Babelaĵo. "Ili nun estas ludantaj 'guerre' (je bilardo)." Eĉ mi franciano ne konas tiun bilardludon "guerre", se ĝi iam ekzistis. Jen mankoj de kosmopolita snobemo[1]. Vi svedo diras francan vorton, ridetante al mi franciano: "He! Amiko! Mi ŝatas vian lingvon!" Sed la franca vorto ne estas franca. Babelaĵo. Tiel la vorto "Pissoir" (pisuar), skribita sur urinejo en Frankfurto (Germanio). Tiu franca vorto estas apaŝvorto[2] en Francio. Oni diras france "urinoir": Babelaĵoj, kiel en kosmopolitaj hoteloj, en kiuj elegantuloj k servistoj k r e d a s scii multajn lingvojn: nur Babelaĵn lingvomiksaĵojn. Jen ankoraŭ granda merito

[1] Dandemo, suprajemo.
[2] apaŝoj-banditoj.

de esp-o: ĝi protektas ĉies lingvan belecon kontraŭ supraja (snoba) kosmopolita stulteco.

Sed for tiujn teknikajn kritikojn. Mi konfesu, ke nur revenante al ĉiu paĝo mi sukcesis retrovi iom post iom tiujn mankojn, ĉar la rakonto puŝis min antaŭen. Kaj sur paĝo 12, la rakonto tiom kaptis min, ke mi legis ĝis fino sen korekti plue. August Strindberg, genia verkisto, paroligante militestron k militkaptitojn, estis literaturkaptinta min. Nur tio gravas: forta verko estis tradukata. August Strindberg mortinta, estu laŭdata, k ankaŭ lia bongusta tradukinto, kiun rabis la morto antaŭ kelkaj semajnoj. Eble Strindberg iom tro flegis la famon de iuj francoj, ekz. kiam li faligas el buŝo de rezonanta svisa kuracisto: "Ĉi tie (en Svisio), Thiers (Tier') provis klarigi siajn ... ofte konfuzajn ... sed, kiel mi kredas, honestajn pensojn ..." Ni laŭte diru nian malamon kontraŭ tiu "honesta" franca burĝo, kiu tiel sovaĝe buĉigis francan popolon, la "parizan Komunon" de 1871. Ni estus dezirintaj, tie, iun vorton pli fortan, brilan, aŭ skeptikan, aŭ venĝan, pri tiu aĉa politikulo. Sed Strindberg mortis 1912.

Ni substreku sennaciecojn en tiu verko: Strindberg, svedo, skribis jam dum 19-a jarcento tiun verkon pri 1870-a milito, simpatiante samtempe kun germanoj k francoj: Germana oficiro, suferante pro sia kulpo je ekzekuto de tri francaj kaptitoj, freneziĝas pro granda sentemo. Profundaj pensoj de frenezuloj k nefrenezuloj. Post sia resaniĝo, tiu germano fariĝas memvole sviso, por efiki pli bone ol kiel germano, kiel eŭropano — homo. Plena je talentaj fulmoj estas la tuta verko. Ĝi finiĝas en kvazaŭ naiva konfido je pacifismo. Ankaŭ kiam ni aŭdis en Parizo teatran verkon de Strindberg: "La Danse de Mort" ("La Mortdanco"), nin surprizis, samtempe kun belegaj profundecoj, strangaj naivecoj. Sed ni ne malmemoru, ke Strindberg naskiĝis en 1849. Tiel, li povis eble tutan vivon, post 1870, kun iom da idealblindeco, kredi je pacifismo de imperiemaj registaroj, k morti en 1912 kun tiu kredo.

Du jarojn post lia morto ... — Dum lia tempo, li estis inter la plej antaŭenemaj viroj de Eŭropo. Potenco de lia verko utile skuas nin, puŝas nin. Facile, sur vojo de li preparita, ni iros ege pli antaŭen. Jief.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

Volksstimme (Popolvoĉo), Chemnitz, 9. 2., Sind. mov. en Hindio, 12. 3., Sind. mov. en Egiptio, 21. 7., 28. 7., Salajroj de instr. en Sovetio; Le Matérialiste, Bruselo, julio, En Sovetio plimultiĝas ... (195).

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Daily Herald, London, 3. 8., 10. 8., Labour Woman (laboristino), London, aŭg. (duonpaĝo); The Shop Assistant, London, 28. 7.; Der Deutsche Eisenb., Berl., 5. 8., 12. 8. (kurso); Jitije i Znamje (Vivo k scio), Lvov (?); Le Sincériste, Waltwilder, aŭg./sept.; Arbeiter-Zeitung, Breslau, 6. 8.; Ruhr-Echo, Essen, 12. 8. (pri SAT-vortaro en esp.); Stelo, Dnepropetrovsk, 11. 7.; Estonta Ŝanĝo, Dnepropetrovsk, 4. 8.; Signalen, Stockholm, 2. 8. (ITF-kongr.), 9. 8. (saluton al la SAT-kongr. unuapaĝe en esp-o); Volksstimme, Chemnitz, 9. 7., 25. 7. (pri SAT-kongr.).

Peresper. artik. k notojn enpresis:

Sächs. Arb.-Ztg., Leipzig, 2. 8.; Die Einheit (Unueco), Berlin, 12. 8.

Peresper. leterojn presis:

Volksstimme, Chemnitz, 26. 5., 28. 7., 20. 6.; Der Kämpfer (Batalanto), Chemnitz, 14. 4., 30. 4.

NIA POŜTO

1305. — Via artikolo estas taŭga k estos utiligata.

12 721. — Ni enpresos vian artikolon, sed ĉar ĝi restas aktuala, nur post kelka tempo pro la abundo de materialo ricevita.

10 876. — Mankas loko, por enmeti la informajon de via loka jurnalo. Se vi volas havi klarecon pri la faktoj, serĉu korespondadon kun Sovetio, aŭ, se vi deziras, ke la temo estu pritraktata en "S-ulo", instigu sov. K-don verki pri ĝi.

135. — E. K. ricevis multegajn respondojn, konsilojn ktp. rilate la demandilon. La plej interesajn, ankaŭ la vian, ni aperigos je oportuna tempo en "S-ulo".

1242. — La Direkcio de SAT pridiskutos la enhavon de via letero.

1896. — Via "propono" alvenis tro malfrue.

Al Litovi-anoj. Viaj Jarlibroj plejparte revenis kun la rimarko: "Ne allasata".

Fero. — Via artikolo aperos tuj, kiam spaco permesas.

12 926. — Mankas loko en tiu ĉi n-o, por enmeti vian duan sendajon.

9452. — Via artikoleto aperos, kiam loko permesas.

7348. — Aperos en iu venonta n-o.

2144. — Sendu nur ĝeneralan rap. pri la enketo, kondiĉoj, konstatoj ktp. La junularlet. ni devas prokrasti ĝis venonta n-o.

CK SEU. — La "Letero" aperos venontnumere, pro teknikaj kaŭzoj (tro malfrua alveno).

5583. — Ni intencas utiligi, tuj kiam loko permesas. N. B.

ATENTU IRH-ANOJ K ORGANIZOJ!

Ĉelo de SAT k IRH dez. helpi al malliberuloj, lernantaj int. lingvon k al iliaj familioj. Koresp. pri ĉi tiu demando. Petas komuniki adresojn k bezonojn. — Same ni dez. aranĝi koresp. individue k kolektive pri vivo k klasbatalo de ĉl. laboristoj, pri politikaj, religiaj k vivmanieraj demandoj. Kiu ne povas memstare skribi, tiu traduku el naciaj gaz. k jurnaloj. Pruvu vian solidarecon. Resp. garant. Adreso: K-do **Kinjalov,** str. Ĉerniŝevska, 66, C. K. K., **Ĥarkov,** Ukrainio (USSR).

ATENTU!

Krasnoufimska region-komitato de junkomunistoj petas ĉ. lab. junul-organizojn sendi al internacia junular-tago salutleterojn k materialojn por ekspozicii dum tiu tago. Ĉiu sendajo estos bone rekompencata. Adr.: **Krasnoufimsk,** R. K. de SEU (USSR, Uralo) al K-do Korjakovcev.

POR EKSPOZICIO

okazonta 1.—8. sept. sendu materialon k salutleterojn. Pruvu per tio la esp. proletsolidarecon. Resp. al ĉ. garantiata. Adr.: ALLE-grupo, IX, Sekcio de A. B. V. (Arbeiter-Bildungs-Verein), Nussgasse 4, **Wien 9** (Aŭstrio).

SAT-ANOJ, ATENTU!

La Glasgova Lab. Esp. Klubo okazigos specialan delegit-konferencon de la laboristaj organizoj (partioj, sindikatoj, virin-organizoj, junular-organizoj k proletaj sportsekcioj). Ni petas eksterl. K-dojn sendi salut-leterojn al la Konferenco, se eble, de via partio, sindikato ktp. Ni petas precipe sovetiajn organizojn, pro tio ke la lasta delegitaro, kiu vizitis Sovetion, raportis, ke esp-o estas malatentata k ne uzata de sov. organizoj. Sendu al: R. Callery, 288, Springburn Road, Glasgow N., Britio.

3000 Esperanto-Instruistoj

ricevis propagandnumeron 4/5, 1928 de

Internacia Pedagogia Revuo

oficiala organo de Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esperantistoj (TAGE)

3000 Esp-o-Instruistoj

organiziĝu en TAGE, abonante IPR, por sukcesigi Esperanton en

Lernejo k. Instruistaro

Jarabono nur 3 germ. mk.

Kiu ne ricevis la propagandn-on, skribu tuj al **M. Goldberg, Leipzig S 3,** Frohburger Strasse n-o 68 (Germanio).

Tutmonda Komjunularo, atentu!

Komjunulĉelo ĉe Vespera Lernejo por plenaĝuloj petas la komjunularon el ĉl. skribi pri sia vivo, laboro k stato de junularo. — Helpu antaŭenigi esp-an influon en la komjunular-medio de Kursk. Skribu multnombre! Resp. garantiata. Adr.: K-do **S. Trofimov,** Kondirevskaja, 33, **Kursk** (Sovetio).

SAT-anoj ne pruntedonu vian Jarlibron al iu ajn. Ĉiam postulu, ke servopetanto montru sian membro-karton. Gardu vin kontraŭ profitemuloj kaj parazitoj!

Komuniko al la franciaj SAT-anoj

De nun nia Asocio havas sian propran ĉekkonton poŝtan: Sennacieca Asocio Tutmonda, 23 rue Boyer, Paris 20, compte de chéques postaux N-o 1234—22, Paris (sen ajna personnomo).

Por transsendi la kotizojn, abonojn, libromendojn ktp., ni konsilas al la franciaj membroj kaj perantoj uzi tiun ŝparan rimedon.

ENHAVO:

Preseio: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)